

CZU 343.21

**INFRAȚIUNEA DE REȚINERE SAU ARESTARE ILEGALĂ
– PROBLEME PRIVIND PERFEȚIONAREA INCRIMINĂRII**

Radion COJOCARU,

doctor în drept, profesor universitar,
director al Școlii doctorale „Științe penale și drept public”
a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI,
ORCID: 0000-0001-9660-7453

Anatolie DOGA,

doctor în drept, avocat,
ORCID: 0000-0001-9660-7453

Adnotare

În prezentul studiu este supusă investigării infracțiunea de reținere sau arestare ilegală, incriminată la art. 308 C.pen. al Republicii Moldova. Utilizând metode de cercetare caracteristice științelor juridice, precum metodele istorică, comparativă și a analizei logice, autorii au justificat necesitatea implementării unor amendamente legislative necesare unei protecții penale eficiente împotriva aplicării arbitrare a reținerii sau arestării de către reprezentanții autorităților publice. La formularea amendamentelor propuse autorii au luat în considerațiune criteriile de calitate a legii penale, astfel încât norma incriminatoare să fie strict dimensionată la rigorile principiului legalității incriminării.

Cuvinte-cheie: infracțiune, justiție, reținere ilegală, arestare ilegală, judecător, persoană care efectuează urmărirea penală, agent constator.

Annotation

The crime of illegal detention or arrest criminalized under art. 308 of the Criminal Code of the Republic of Moldova is under investigation within this study. Using research methods characteristic to legal sciences, such as the historical, comparative and logical analysis method, the authors justified the need to implement some legislative amendments necessary for effective criminal protection against the arbitrary application of detention or arrest by representatives of public authorities. When formulating the proposed amendments, the authors took into consideration the quality criteria of the criminal law, so that the incriminating norm is strictly dimensioned to the rigors of the principle of the legality of incrimination.

Keywords: criminal offence, justice, illegal detention, illegal arrest, judge, person accomplishing the criminal investigation, investigating agent.

Caracterizări ale sediului incriminator național. Printre scopurile procesului penal prevăzute de art. 1 alin. (2) C.pr.pen. al Republicii Moldova

figurează: „...protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată”. De asemenea în conformitate cu alin. (3) al aceluiași articol: „Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sunt obligate să activeze în așa mod încât nicio persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nicio persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale”.

Pentru asigurarea scopurilor sus-menționate, legiuitorul, prin mijloace juridico-penale, a statuat protejarea penală a persoanelor împotriva abuzurilor din partea funcționarilor antrenați în activitatea de îndeplinire a justiției (judecători, procurori și ofițeri de urmărire penală). Acest mecanism de protecție penală constă în incriminarea faptelor prejudiciabile prin care sunt aplicate în mod abuziv normele procesual-penale, încălcându-se astfel principiile și garanțiile procesual-penale, precum ar fi: legalitatea procesului penal (art. 7 C.pr.pen.); prezumția nevinovăției (art. 8 C.pr.pen.); respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane (art. 10 C.pr.pen.) etc. Aceste fapte sunt incriminate la Capitolul XIII din Partea specială a C.pen. al R. Moldova, cu denumirea de *Infracțiuni contra justiției*.

La categoria infracțiunilor săvârșite de către persoane publice, care atentează la legalitatea realizării actului de justiție, poate fi atribuită fapta de reținere sau arestare ilegală (art.308 C.pen.). În cadrul limitelor incriminatorii statuate la art.308 C.pen., legiuitorul a încorporat două norme incriminatorii, la care sunt descrise două componente de infracțiuni:

- reținerea ilegală (art.308 alin.(1) C.pen.);
- arestarea ilegală (art.308 alin.(2) C.pen.).

După cum susține pe drept cuvânt autorul Gh. Ulianovschi: „Reținerea și arestarea preventivă sunt două măsuri procesuale de constrângere, fiecare având reglementarea sa proprie, prevăzută de legea de procedură penală. De aceea, în alin.(1) și (2) art.308 reținerea și arestarea ilegală apar ca două infracțiuni distincte care se deosebesc una de alta prin specificul semnelor ce caracterizează aceste două componente de infracțiuni” [1, p. 673]. Prin săvârșirea primei infracțiuni se atentează la relațiile sociale, care sunt condiționate de legalitatea aplicării reținerii ca măsură procesual-penală de constrângere ce poate fi realizată de organul de urmărire penală în prezența

temeiurilor prevăzute de legislația procesual-penală cu respectarea garanțiilor procesuale. Prin săvârșirea celei de-a doua infracțiuni se atentează prioritar la relațiile sociale cu privire la înfăptuirea justiției de către instanțele de judecată, a căror existență și desfășurare normală este condiționată de aplicarea măsurii preventive a arestului în condiții de legalitate și cu respectarea garanțiilor judiciare. Totodată, prin săvârșirea ambelor infracțiuni se mai atentează la relațiile sociale condiționate de protejarea libertății fizice a persoanei, ca atribut fundamental ce caracterizează personalitatea umană. Din această perspectivă reținerea ilegală și arestarea ilegală constituie, în esență, forme speciale ale infracțiunii de răpire a persoanei și ale celei de privare ilegală de libertate.

Infracțiunea de reținere ilegală (art.308 alin.(1) C.pen.) și cea de arestare ilegală (art.308 alin.(2) C.pen.) sunt *infracțiuni comisive*, atunci când sunt realizate prin acțiuni ilegale de privare a libertății, fie prin aplicarea abuzivă a reținerii, fie a arestării preventive. Aceste infracțiuni, însă, pot îmbrăca și forma unor infracțiuni *comisive prin omisiune*, atunci când subiectul nu-și îndeplinește obligația de repunere a victimei în stare de libertate.

În sensul art.308 alin.(1) C.pen. al Republicii Moldova, prin reținere se are în vedere măsura procesuală care corespunde cu scopul și durata reținerii reglementate la art.165 C.pr.pen., pusă în aplicare ilegal de către persoana care efectuează urmărirea penală. Reținerea are un caracter ilegal atunci când este săvârșită: 1) fără existența temeiurilor și condițiilor prevăzute de legislația procesual-penală; 2) sunt încălcate normelor procesuale referitoare la procedura de aplicare a reținerii; 3) este săvârșită prin încălcarea garanțiilor procesuale stabilite de lege; 4) prin încălcarea termenelor de reținere.

În sensul art.308 alin.(2) C.pen., prin acțiunea de arestare ilegală se are în vedere arestarea preventivă săvârșită cu încălcarea temeiurilor, condițiilor și procedurii de legalitate reglementate de normele procesual-penale. Arestarea se consideră a fi ilegală în următoarele cazuri: 1) când este aplicată în absența temeiurilor și condițiilor prevăzute de legislația procesual-penală; 2) când este încălcată procedura de aplicare a arestului; 3) când sunt încălcate garanțiile procesuale prescrise de lege ale aplicării arestului; 4) când arestul este aplicat pe un termen mai mare decât cel stabilit de legislația procesual-penală sau când este prelungit în mod ilegal.

Elemente de drept penal comparat. Apelând la metoda comparativă de studiere a dreptului penal, putem constata existența unui model incriminator similar aplicabil în legislațiile penale din fostul spațiu ex-sovietic

la pedepsirea infracțiunii de reținere sau arestare ilegală. Spre exemplu, în legislația penală a Federației Ruse sediul incriminator este situat la art.301 din Capitolul 31 al Părții speciale a C.pen. intitulat *Infracțiuni contra justiției*, fapta purtând denumirea marginală de *reținere, arestare sau deținere ilegală sub arest*. Art.301 C.pen. al Federației Ruse consacră răspunderea penală pentru două fapte infracționale: reținerea ilegală și arestarea sau deținerea ilegală sub arest. Infracțiunea de reținere ilegală este descrisă prin intermediul unei dispoziții simple la art.301 alin.(1), cu următoarea formulare generică: *reținerea ilegală cu bună știință*. Acțiunea se pedepsește cu limitarea libertății pe un termen de până la 3 ani sau cu arest de la 4 până la 6 luni, ori privarea de libertate de până la 2 ani, cu sau fără privarea dreptului de a ocupa o anumită funcție pe un termen de până la 3 ani [208 p. 144]. Aceeași formulare simplistă a dispoziției incriminatorii este folosită și în cazul *arestării ilegale*, definită la art.301 alin. (2): *arestarea sau deținerea ilegală, cu bună știință sub arest*. Fapta este sancționată cu privare de libertate de până la 4 ani” [2].

Într-o manieră similară infracțiunea de reținere sau arestare ilegală este incriminată în legislația penală a Ucrainei, cu deosebirea că legiuitorul prevede suplimentar și răspunderea penală pentru aducerea ilegală a persoanei. Astfel, la art.371 alin.(1), amplasat în Capitolul 18 *Infracțiuni contra justiției*, se prevede: „*Reținerea sau aducerea ilegală cu bună știință se pedepsește cu privarea dreptului de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani sau limitarea libertății pe un termen de până la 3 ani*”. Potrivit art.371 alin. (2) C.pen. al Ucrainei, fapta de arestare ilegală presupune: „*Arestarea ilegală cu bună-știință la domiciliu sau deținerea ilegală în arest se pedepsește cu limitarea libertății pe un termen de la 3 la 5 ani sau cu privare de libertate pe același termen*” [3].

După același model caracteristic Republicii Moldova, Federației Ruse și Ucrainei este prevăzută răspunderea penală pentru infracțiunea analizată și în alte legislații penale din spațiul ex-sovietic: *reținerea, arestarea deținerea ilegală sub arest* (art.292 C.pen. al Republicii Azerbaidjan) [4, p. 325]; *reținerea sau arestarea ilegală cu bună-știință* (art.397 C.pen. al Belarusului) [5, p. 397]; *reținerea, arestarea sau deținerea ilegală cu bună-știință sub arest* (art.346 C.pen. al Kazahstanului) [6, p. 378]; *reținerea sau arestarea ilegală* (art.349 C.pen. al Republicii Tadjikistan) [7, p. 358]; *reținerea sau arestarea ilegală* (art.349 C.pen. al Republicii Uzbekistan) [8] etc.

Excepții de la modelele legislative sus-menționate pot fi întâlnite în statele baltice. De exemplu, în legislația penală a Lituaniei nu este prevăzută

răspunderea penală distinctă pentru infracțiunea de reținere sau arestare ilegală. În pofida Capitolul XXXIV, intitulat *Infracțiuni și contravenții contra justiției*, legiuitorul lituanian nu a consacrat o normă specială destinată incriminării unei fapte de privare ilegală de libertate, săvârșită în legătură cu îndeplinirea actului de justiție. Inexistența normei speciale face ca fapta de reținere sau arestare ilegală a persoanei, săvârșită de către funcționari din domeniu justiției, să fie încadrată potrivit normei generale statuate la art.146 din Capitolul XX al Părții speciale a C.pen. intitulat *Infracțiuni contra libertății omului*. Potrivit textului de lege al art.146 alin.(1) C.pen. al Lituaniei: „Cel care a lipsit de libertate o altă persoană, dacă nu sunt întrunite semnele răpirii persoanei în calitate de ostatic, se pedepsește cu amendă sau cu arest, ori cu privare de libertate de până al 3 ani”. Potrivit alin. (2) al art.146: „Cel care a săvârșit fapta incriminată la alineatul 1 prin violență sau prin crearea unui pericol pentru viață sau sănătate, ori prin deținerea ilegală a victimei mai mult de 48 de ore, se pedepsește cu arest sau cu privare de libertate de până la 4 ani” [9].

În C.pen. al României la art. 283 alin. (2) cu denumirea de *Represiunea nedreaptă*, situat în Titlul IV *Infracțiuni contra îndeplinirii justiției*, este consacrată răspunderea penală pentru: „Reținerea sau arestarea ori condamnarea unei persoane, știind că este nevinovată...”. Infracțiunea se pedepsește cu închisoare de la 3 la 10 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică” [10].

În C.pen. al Ungariei la Capitolul XXVIII *Practici ilegale în serviciu*, secțiunea 304, este descrisă infracțiunea de detenție ilegală: „Fapta funcționarului public care privează în mod ilegal o persoană de libertate constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 1 la 5 ani”. În conformitate cu alin. (2) al aceluiași articol: „Pedepsa constă în închisoare de la 2 la 8 ani, dacă detenția ilegală este săvârșită: a) din rea-voință și cu motive rău intenționate; b) prin torturarea părții vătămate; c) cu provocarea unui rezultat deosebit de grav”. Se poate constata că infracțiunea de detenție ilegală este calificată de către legiuitorul român ca fiind o infracțiune săvârșită în legătură cu îndeplinirea funcțiilor de serviciu și nu ca o infracțiune împotriva sistemului judiciar, ultimele fiind incriminate în Capitolul XXVI C.pen. al Ungariei. Subiect al infracțiunii poate fi orice funcționar, inclusiv cei din domeniul justiției, care pot aplica în condiții de legalitate măsurile procesuale de reținere sau arestare a persoanei [11].

Un mod similar de incriminare a infracțiunii vizate îl întâlnim în C.pen. al Spaniei. Incriminarea este situată la art. 530 din Capitolul V *Delicte comi-*

se de funcționarii publici împotriva garanțiilor constituționale, subcapitolul 1 *Delicte comise de funcționarii publici împotriva libertăților individuale*. Potrivit textului de lege: „Autoritatea sau funcționarul public care, în cursul procedurilor judiciare penale, dispune, execută sau prelungește orice privare de libertate a unui reținut, arestat sau condamnat, încălcând termenele sau celelalte garanții constituționale sau legale, va fi pedepsit cu decăderea specială din postul sau funcția publică pe o perioadă de la 4 la 8 ani”. Legislația penală spaniolă mai incriminează și unele acte ilicite comise din imprudență, care au dus la aplicarea măsurilor privative de libertate. Potrivit art.532 C. pen. spaniol, dacă fapta prevăzută la art.530 C.pen. se săvârșește dintr-o imprudență gravă, persoana vinovată se pedepsește cu suspendarea din postul sau funcția publică pe o perioadă de la 6 luni la 2 ani [12].

În C.pen. al Danemarcei, răspunderea pentru reținerea sau arestarea ilegală este stipulată în Capitolul 16, intitulat *Infrațiuni legate de realizarea funcțiilor statale*. Potrivit art.147: „Dacă o anumită persoană, care are atribuții în domeniul realizării măsurilor de constrângere statale, folosește metode ilegale de obținere a depozițiilor sau a probelor, ori folosește orice formă ilegală a arestului, a pedepsei închisorii sau a percheziției, aceasta poate fi pedepsită cu amendă sau cu arest, iar în prezența circumstanțelor agravante, pedeapsa închisorii de până la 3 ani” [13, p. 142].

Propuneri de perfecționare a incriminării. Un sistem judiciar independent și eficient este fundația statului de drept. Obiectivul oricărui sistem judiciar trebuie să fie acela de a asigura judecarea corectă și imparțială a disputelor juridice, prin care să protejeze drepturile și libertățile tuturor persoanelor care urmăresc să facă dreptate. Pentru atingerea acestui obiectiv, în fiecare caz instanța trebuie să constate faptele relevante printr-o procedură justă, să aplice legea și să prevadă remedieri eficiente. În cazurile penale, sistemul judiciar are obligația să decidă în mod imparțial și independent dacă și în ce mod anumite acțiuni merită să fie pedepsite [14].

Prin urmare, realizarea actului de justiție într-un stat de drept trebuie să se bazeze pe respectarea strictă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Este punctul de start în alinierea Republicii Moldova la normele europene întru realizarea scopului integrării în comunitatea europeană. Existența unei justiții selective, mai ales în materie penală, creează un deficit de imagine nefavorabil pentru Republica Moldova pe plan european. Organele de drept din Republica Moldova deseori sunt învinuite că intenționează dosare penale la comandă. Or, justiția la comandă implică automat și aplicarea arbitrară a măsurilor de constrângere procesuale. Prevenirea unui ase-

menea arbitraru se realizează, inclusiv, prin incriminarea și sancționarea faptei de reținere și arestare ilegală, prevăzute la art. 308 C.pen.

Aplicând metoda istorică de cercetare a infracțiunii de reținere sau arestare ilegală, putem constata că modelul incriminator de la art. 308 C.pen. a fost preluat din C.pen. al RSSM 24.03.1961, în care la art. 192 era statuată răspunderea penală pentru *arestarea, reținerea sau aducerea ilegală*¹. În contextul multiplelor transformări juridice pe care le parcurge sistemul de drept al Republicii Moldova, reconștientizării juridice a drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei, de *lege ferenda*, propunem următoarele amendamente legislative ale textului incriminator de la art. 308 C.pen.:

1. *Extinderea ariei de incriminare a art. 308 alin. (1) C.pen. la cazurile de aplicare a reținerilor contravenționale ilegale săvârșite de către agenții constatatori*. Întru justificarea unei asemenea soluții pot fi invocate mai multe argumente. În primul rând, Curtea Europeană nu face o delimitare netă dintre politica punitivă a statului realizată pentru comiterea de infracțiuni și politica punitivă aplicată pentru comiterea de contravenții. În speță, ChEDO a concluzionat: „...în cauza Ioan Pop împotriva României (dec.), nr. 40301/04, pct. 25, 28 iunie 2011, a încadrat ca „penală”, în sensul art. 6 din Convenție, o amendă contravențională de aproximativ 50 de euro, aplicată respectivului reclamant în temeiul OUG nr. 195/2002 pentru refuzul de a opri și acorda prioritate vehiculelor oficiale; în cauza Sancakli împotriva Turciei, nr. 1385/07, pct. 30, 15 mai 2018, cauză în care Curtea a încadrat ca „penală”, în sensul art. 6 din Convenție, o amendă de aproximativ 62 de euro, încadrată ca administrativă în legislația turcă]. În aceeași ordine de idei Curtea a mai concluzionat: „...deși amenda aplicată reclamantului este încadrată ca „administrativă” în dreptul național, aceasta are un caracter punitiv și descurajator și, prin urmare, este similară unei sancțiuni penale”. În

¹ Cu denumirea marginală de „Arestare, reținere sau aducere ilegală”, art.192 C.pen. al RSSM era structurat pe trei alineate. La art.192 alin.(1) era prevăzută răspunderea penală pentru fapta de arestare ilegală cu bună știință, fiind sancționată fie cu privațiune de libertate până la trei ani, fie cu amendă în mărime de până la cincizeci de salarii minime și destituire din funcție. La alin.(2) al aceluiași articol era agravată răspunderea penală pentru aceeași faptă săvârșită din interese de profit sau alte interese personale, fiind pedepsită cu privațiune de libertate pe un termen de la 1 la 5 ani. La art.192 alin.(3) C.pen. al RSSM era incriminată fapta de reținere sau aducere ilegală cu bună-știință, stipulându-se pedeapsa de privațiune de libertate până la un an sau cu amendă în mărime de până la treizeci de salarii minime cu destituirea din funcție. Pe toată perioada aplicării C.pen. din 1961, art.192 a suportat o singură modificare. Astfel, prin Legea Parlamentului Republicii Moldova Nr. 205 – XIV din 25.11.1998, sancțiunea articolului a fost modificată prin înlocuirea muncii corecționale, ce era stipulată ca pedeapsă alternativă, cu pedeapsa amenzii. Schimbarea a fost rezultatul abolirii pedepsei muncii corecționale din legislația penală a Republicii Moldova.

cel de al doilea rând, fapta de aplicare ilegală a reținerii contravenționale de către agentul constator, în lipsa unei norme speciale, urmează a fi încadrată în baza art. 328 C.pen. ca „exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu”. Comparând sancțiunea prevăzută la art. 308 alin. (1) C.pen. cu cea de la art. 328 alin. (1) C.pen., putem observa că ipotetic pentru excesul de putere manifestat prin aplicarea ilegală de către agentul constator a reținerii contravenționale poate fi aplicată o pedeapsă mai aspră decât pentru reținerea ilegală a persoanei, săvârșită de către ofițerul de urmărire penală și aplicată în cadrul unei proceduri penale¹. Prin urmare, considerăm că sub acest aspect se impune o echivalare a gradului prejudiciabil al faptelor amintite prin individualizarea legislativă a pedepsei în cadrul uneia și aceleiași incriminări.

2. *Extinderea sferei de incriminare, art.308 alin.(2) C.pen., la cazurile de aplicare ilegală a arestului la domiciliu și a arestului contravențional.* După cum s-a menționat și anterior, modelul de incriminare a infracțiunii de „reținere sau arestare ilegală” a fost preluat din C.pen. al RSSM din 1961. Pentru a avea un efect preventiv eficient, norma ar urma să fie adaptată la noile realități legislative. În afară de aceasta, libertatea ca drept fundamental al persoanei poate fi grav încălcată nu doar în contextul aplicării arestului preventiv, ci și a arestului la domiciliu (art. 188 C.pr.pen.), ce poate fi realizat ca măsură preventivă, inclusiv a arestului aplicat ca pedeapsă contravențională pentru comiterea de contravenții (art. 38 C.contr.). S-ar putea reproșa că *verbum regens* de „arestare ilegală”, utilizată la art. 308 alin. (2) C.pen., înglobează în sine noțiunea de „arestare la domiciliu” și noțiunea de „arestare contravențională”. În viziunea noastră o asemenea soluție contravine prevederilor art. 3 alin. (2) C.pen., întrucât noțiunea de „arestare”, potrivit art. 6 pct. 4) C.pr.pen., presupune o „...măsură preventivă aplicată în baza unei hotărâri judecătorești în condițiile legii”. Prin urmare, pentru a doza gradul de claritate și de previzibilitate a legii penale se impune precizarea, în textul incriminator al art. 308 alin. (2) C.pen., a formelor de arestare aplicate în mod ilegal în privința făptuitorului.

3. *Reformularea agravantei „care au provocat urmări grave” de la art. 308 alin. (3) C.pen. prin specificarea în textul de lege a urmărilor care ar justi-*

¹ Infracțiunea de „reținere ilegală” prevăzută la art. 308 alin. (1) C.pen. se pedepsește cu închisoare de până la 2 ani cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani, iar infracțiunea de exces de putere sau depășire a atribuțiilor de serviciu se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

fica aplicarea unei pedepse mai aspre și revizuirea regimului sancționator al agravantei în raport cu sancțiunile prevăzute de normele generale prin care este statuată răspunderea penală pentru infracțiunile contra libertății persoanei. Prezenta formulare a normei nu corespunde cerințelor de calitate ale legii penale. De exemplu, prin Hotărârea privind controlul constituționalității din 17.10.2019 a unor prevederi din articolele 189 alin. (3) lit. f), 307 alin. (2) lit. c), 327 alin. (2) lit. c), 329 alin. (1) și alin. (2) lit. b) și din articolul 335 alin. (11) din C.pen. au fost declarate neconstituționale următoarele părți ale normelor incriminatorii, în privința cărora au fost declarate excepțiile de neconstituționalitate: textul „soldate cu alte urmări grave” din articolul 189 alin. (3) lit. f) din C.pen.; textul „soldată cu urmări grave” din articolele 307 alin. (2) lit. c) și 327 alin. (2) lit. c) din C.pen.; textul „intereselor publice sau” din articolul 329 alin. (1) din C. pen.; textul „alte urmări grave” din articolul 329 alin. (2) lit. b) din C.pen.; textul „acțiunile prevăzute la alin. (1), soldate cu urmări grave” din articolul 335 alin. (1) din C.pen. [16]. În același timp, comparând sancțiunea de la art. 166 alin. (3), la care este agravată răspunderea penală pentru privarea ilegală de libertate ce a provocat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori decesul victimei cu cel aplicabil pentru agravanta de la art. 308 alin. (3) C.pen., constatăm o discrepanță destul de mare dintre aceste două regimuri sancționatorii. Astfel, forma agravată de la art. 308 alin. (3) C.pen., în pofida faptului că atențiază la mai multe categorii de relații sociale, victima aflându-se în același timp în custodia autorităților, se sancționează mult mai blând în raport cu norma generală de la art. 166 alin. (3) C.pen.² Sub acest aspect se impune echilibrarea regimurilor sancționatoare aplicabile pentru infracțiunile de „reținere și arestare ilegală” cu infracțiunea de „privațiune ilegală de libertate” și cea de „răpire a unei persoane”.

În concluzie se propune următoarea formulare a art. 308 C.pen. al Republicii Moldova:

Articolul 308. Reținerea sau arestarea ilegală

(1) Reținerea ilegală cu bună-știință săvârșită de către persoana care efectuează urmărirea penală sau de către agentul constatator se pedepsește cu închisoare de până la 3 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite func-

² În conformitate cu art. 166 alin. (3) C.pen., acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), dacă au provocat din imprudență vătămarea gravă a integrității corporale sau a sănătății ori decesul victimei, se pedepsesc cu închisoare de la 7 la 12 ani. În conformitate cu art. 308 alin. (4), acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2), care au provocat urmări grave, se pedepsesc cu închisoare de la 3 la 7 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

ții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(2) Arestarea preventivă, arestarea la domiciliu sau arestarea contravențională săvârșită ilegal, cu bună-știință de către judecător se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

(3) Acțiunile prevăzute la alin.(1) sau (2) care au provocat din imprudență vătămarea gravă a sănătății sau integrității corporale, decesul sau sinuciderea victimei, se pedepesc cu închisoare de la 7 la 12 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

Referințe bibliografice:

1. Ulianovschi Gh. ș.a. În: Codul penal al Republicii Moldova. Comentariu. Ed. Sarmis, Chișinău, 2009, p. 673.
2. Уголовный кодекс Российской Федерации, от 13.06.1996 N 63-ФЗ (ред. от 29.12.2022). http://www.consultant.ru/document/cons_doc_LAW_10699 (accesat la data de 2.01.2023).
3. Уголовный кодекс Украины от 5 апреля 2001 года № 2341-III с изменениями и дополнениями по состоянию на 18.10.2022 г. (accesat la data de 2.01.2023).
4. Уголовный кодекс Республики Азербайджан. Санкт-Петербург: Изд. Юридический центр, 2001.
5. Уголовный кодекс Республики Беларусь. Санкт-Петербург: Изд. Юридический центр, 2001.
6. Уголовный кодекс Республики Казахстан. Санкт-Петербург: Изд. Юридический центр, 2001.
7. Уголовный кодекс Республики Таджикистан. Санкт-Петербург: Изд. Юридический центр, 2001.
8. Уголовный кодекс Республики Узбекистан. [on-line]: <http://www.lex.uz> (Vizitat la: 05.10.2022).
9. Codul penal al Republicii Lituania din 2000. <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Lituania-RO.html#footnote-015>.
10. Codul penal al României din 17.07.2009. <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/223635>.
11. Codul penal al Ungariei din 2012. <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Ungaria-RO.html>.
12. Codul penal al Regatului Spaniei din 2013. <https://codexpenal.just.ro/>

laws/Cod-Penal-Spania-RO.html.

13. Уголовный кодекс Дании, Санкт-Петербург: Изд. Юридический центр, 2002.
14. Consiliul Consultativ al Judecătorilor europeni (ccje). Avizul nr. 18 (2015): Poziția puterii judecătorești și relația ei cu celelalte puteri ale statului în democrația modernă. <https://rm.coe.int/16807481f7>.
15. Hotărârea ChEDO din 8.07.2019, cauza Mihalache împotriva României, pct. 62. <http://ier.gov.ro/wp-content/uploads/2020/07/Mihalache-impotriva-Romaniei-MC-1.pdf> (accesat la data de 14.10.2022).
16. Hotărârea privind controlul constituționalității unor prevederi din articolele 189 alin.(3) lit.f), 307 alin.(2) lit.c), 327 alin.(2) lit.c), 329 alin. (1) și alin.(2) lit.b) și din articolul 335 alin.(1¹) din Codul penal (sesizările nr.151g/2018, nr.172g/2018, nr.174g/2018, nr.175g/2018, nr.183g/2018, nr.186g/2018, nr.189g/2018, nr.191g/2018, nr.193g/2018, nr.198g/2018, nr.200g/2018, nr.203g/2018, nr.211g/2018, nr.212g/2018, nr.2g/2019, nr.21g/2019, nr.35g/2019, nr.49g/2019, nr.62g/2019, nr.105g/2019, nr.109g/2019, nr.120g/2019, nr.140a/2019 și nr.159g/2019) nr. 24 din 17.10.2019. În: Monitorul Oficial nr.338-343/207 din 15.11.2019.